

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΗΦΙΣΙΑΣ, ΑΗΛΑΡΟΥΣΙΟΥ ΚΑΙ ΣΩΡΩΠΟΥ

ΕΠΙΘΟΡΙΑΚΗ ΜΑΡΤΥΡΙΑ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΙΕΡΟΥ ΒΙΒΛΟΥ ΑΓΙΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ
ΠΕΤΡΟΥ ΚΑΙ ΠΑΥΛΟΥ ΠΕΝΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

www.agioiapostoloi.gr e-mail: agioi.apostoloi@gmail.com τηλ. 210 8027738
ΚΥΡΙΑΚΗ Β΄ ΝΗΣΤΕΙΩΝ, ΑΓΙΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΠΑΛΑΜΑ

11 ΜΑΡΤΙΟΥ 2012 ΕΤΟΣ 5^{ον}
ΤΕΥΧΟΣ 195

ΚΥΡΙΑΚΗ Β΄ ΝΗΣΤΕΙΩΝ (Γρηγορίου του Παλαμά) –(Μάρκ. 2, 1-120

Υπό Δημητρίου Φαραστέλη-Θεολόγου

«..και έρχονται προς αυτόν παραλυτικούς φέροντες, αιρόμενοι υπό
τεσσάρων. Και μη δυνάμενοι προσεγγίσει αὐτῷ δια τον ὄχλον, απεστέγασαν
την στέγην ὅπου ἦν, και εξορύξαντες χαλῶσι τον κράβαττον, εφ' ὃ ο
παραλυτός κατέκειτο. Ἰδὼν δε Ἰησοῦς την πίστιν αὐτῶν λέγει τῷ
παραλυτικῷ. Τέκνον, ἀφέωνταί σοι αι αμαρτίαι. Ἦσαν δε τινές των
γραμματέων ἐκεῖ καθημένοι και διαλογιζόμενοι εν ταις καρδίαις αὐτῶν, τι
οὔτος οὔτω λαλεῖ βλασφημίας; Τις δύναται ἀφιέναι αμαρτίας ει μη ο
Θεός;.....Σοι λέγω, ἐγειρε και ἄρον τον κράβαττον σου και ὑπάγε εις τον
οἶκον σου».

Στη σημερινή ευαγγελική περικοπή είναι πολλά τα πρόσωπα που εμφανίζονται. Πρώτα- πρώτα ο Κύριός μας, έπειτα ο παραλυτικός, οι γραμματεῖς, το πλήθος και τέλος οι τέσσερις, που μετέφεραν τον

παραλυτικό της Καπερναούμ. Ας αφήσουμε προς το παρόν τις άλλες πλευρές της ευαγγελικής περικοπής και ας επικεντρώσουμε την προσοχή μας στους τέσσερις, που μετέφεραν τον παραλυτικό.

Οι τέσσερις αυτοί άγνωστοι άνθρωποι, ο ευαγγελιστής Μάρκος δεν μας παρέδωσε τα ονόματά τους, που σήκωναν τον παραλυτικό είχαν στην καρδιά τους μεγάλη αγάπη και πίστη. Με κάθε τρόπο ήθελαν να φέρουν τον παραλυτικό κοντά στο Χριστό για να θεραπευθεί. Πόσο συγκινητική και αξιοθαύμαστη υπήρξε η πράξη τους, φαίνεται αν την συγκρίνουμε με τη στάση του πλήθους. Κανένας δεν κουνήθηκε από τη θέση του, έμειναν ψυχροί και αδιάφοροι απέναντι στον παράλυτο. Η αγάπη των τεσσάρων προς τον άνθρωπο αντιθέτως τους βοήθησε να ξεπεράσουν όλες τις δυσκολίες και τα εμπόδια, που είχαν παρουσιαστεί μπροστά τους. Η προσπάθειά τους να φέρουν τον παράλυτο κοντά στο Χριστό φαίνεται εκ πρώτης όψης αδύνατη. Και όμως δεν απογοητεύτηκαν, επέμειναν και η γνήσια αγάπη που έτρεφαν για το συνάνθρωπο γίνεται εφευρετική. Άνοιξαν τη στέγη και κατέβασαν τον παράλυτο μπροστά στο Χριστό! Η πίστη των ανθρώπων αυτών έγινε αφορμή, ώστε ο Κύριος να συγχωρέσει τις αμαρτίες του παραλυτικού! Ήθελε να δείξει σε όλους μας ότι η αμαρτία οδηγεί τον άνθρωπο σε φοβερές και άσχημες καταστάσεις. Η μόνη λύτρωση του ανθρώπου βρίσκεται στον Ιησού Χριστό, που έχει απόλυτη εξουσία, ως Θεός, να συγχωρεί την αμαρτία. « Τέκνον σου συγχωρούνται οι αμαρτίες... Σε σένα που πιστεύεις λέγω, σήκω επάνω υγιής, πάρε το κρεβάτι σου και πήγαινε στο σπίτι σου».

Η στάση αυτή των τεσσάρων αγνώστων ανδρών καλύπτει μια βαθιά ανθρώπινη ανάγκη. Ο παραλυτικός, το πλήθος και οι τέσσερις συνθέτουν παρόμοια προβλήματα και ανάλογες, που είναι υπαρκτές και σήμερα στην κοινωνία που ζούμε. Ας θυμηθούμε μερικές περιπτώσεις από την καθημερινή μας ζωή. Πόσοι ξεχασμένοι άρρωστοι σε νοσοκομεία, πόσοι παρατημένοι γέροντες και γερόντισσες σε διάφορα ιδρύματα, πόσοι πεινασμένοι και άστεγοι δεν έχουν την ανάγκη μιας μικρής φροντίδας, που εκτός από την οικτρή κατάστασή τους αντιμετωπίζουν και την πίκρα της μοναξιάς. Άλλοι συνάνθρωποί μας όντας ανήμποροι ή ανάπηροι έχουν την ανάγκη μας να μετακινηθούν, ακόμη και να εκκλησιαστούν. Κάποιος ή κάποιοι πρέπει να απλώσουν το χέρι τους με αγάπη για να τους φροντίσουν. Πόσοι άραγε σύγχρονοι άνθρωποι σκέφτονται και ενεργούν όπως οι τέσσερις του παραλυτικού;

Απέναντι όλων αυτών των αναξιοπαθούντων αδελφών έχουμε χρέος να τους συμπαρασταθούμε με αγάπη. Ας μας εμπνέει το παράδειγμα των τεσσάρων ανωνύμων μεταφορέων του παραλύτου της Καπερναούμ. Αυτός είναι ένας δρόμος έμπρακτης αγάπης προς τον πλησίον, είναι ο δρόμος που χάραξε ο Χριστός. «Ο Θεός αγάπη εστί και ο μένων εν τη αγάπη εν τω Θεώ μένει» (Ιωάν. α' 4-16).

Ας γυρίσουμε ξανά και στις άλλες μορφές της ευαγγελικής περικοπής. Οι γραμματείς θύμωσαν, που άκουσαν τον Κύριο να συγχωρεί τις αμαρτίες του παραλυτικού. « Ήσαν δε και μερικοί από τους γραμματείς, που κάθονταν εκεί και συλλογίζονταν μέσα τους. Γιατί αυτός ο άνθρωπος εκστομίζει τέτοιες βλασφημίες; Ποιος μπορεί να συγχωρεί αμαρτίες, παρά μόνο ένας δηλαδή ο Θεός;». Ο Ιησούς Χριστός ως παντογνώστης είχε καταλάβει τις σκέψεις τους και τους είπε: «Γιατί συλλογίζεστε τέτοια στις καρδιές σας; Τι είναι ευκολότερο να πω στον παραλυτικό, συγχωρούνται οι αμαρτίες σου ή να πω, σήκω επάνω υγιής, πάρε το κρεβάτι στον ώμο και περπάτησε; Για να μάθετε δε ότι ο υιός του ανθρώπου έχει την εξουσία να συγχωρεί αμαρτίες εδώ στη γη, λέγει στον παραλυτικό: Σε σένα που πιστεύεις λέγω, σήκω επάνω υγιής, πάρε το κρεβάτι σου και πήγαινε στο σπίτι σου».

Ο Κύριος έδειξε τη θεϊκή εξουσία Του και με το θαύμα του παραλυτικού και με τη δύναμη που έχει να βλέπει τις επιθυμίες και τους διαλογισμούς μας. Όλες οι αμαρτίες μένουν μπροστά στα μάτια του Θεού κι αν δεν τις ξέρουν οι άνθρωποι, τις ξέρει όμως ο Θεός. Επομένως δεν μπορούμε να τις αρνηθούμε, ούτε και να τις κρύβουμε. Είναι απαραίτητο, λοιπόν, να ομολογούμε τις αμαρτίες μας στην ιερή εξομολόγηση και ιδιαίτερα στην περίοδο της Μεγάλης Τεσσαρακοστής, που είναι κατεξοχήν περίοδος νηστείας και μετανοίας.

Η τρίτη μορφή της ευαγγελικής περικοπής είναι το μεγάλο πλήθος των ανθρώπων, που έτρεξαν για να ακούσουν και να δουν τον Κύριο, αλλά παρέμειναν ψυχροί και αδιάφοροι απέναντι στον πόνο και τη δυστυχία του συνανθρώπου τους, του δυστυχισμένου παραλυτικού. Ίσως να θεώρησαν την μεταφορά του παραλύτου ταπεινωτική πράξη ή ίσως δεν ήθελαν να χάσουν τη θέση που είχαν καταλάβει, για να δουν το Χριστό, γι' αυτό ούτε που παραμέρισαν για να φτάσει ο άρρωστος κοντά στο Χριστό. Αλλά απέναντι στην αδιαφορία και ασπλαχνία των πολλών, του πλήθους, υπερνικά ο ζήλος, η αγάπη, η εφευρετικότητα και το θερμό ενδιαφέρον των τεσσάρων.

Ο καθένας μας, αγαπητοί μου αδελφοί, ας τοποθετηθεί σε μια από τις τρεις μορφές της ευαγγελικής περικοπής, που του ταιριάζει. Στις σημερινές κοινωνίες μας υπάρχουν οι τρεις μορφές ανθρώπων, που περιέγραψα. Το ζητούμενο και ευλογημένο θα ήταν να τοποθετήσουμε τον εαυτό μας στην ανώνυμη ομάδα των τεσσάρων μεταφορέων του παραλύτου.

Σήμερα όμως η Εκκλησία μας τιμά και τη μνήμη του Αγίου Γρηγορίου του Παλαμά. Η μνήμη του κανονικά συμπίπτει με την 14^η Νοεμβρίου. Η Σύνοδος όμως του 1368 μ. Χ., η οποία διακήρυξε στον κόσμο την αγιότητα του Αγίου Γρηγορίου του Παλαμά, μετέφερε τη μνήμη του στη Β΄ Κυριακή των Νηστειών. Είναι μια πράξη συμβολική και αποφασιστική, διότι η

σημερινή ημέρα τιμάται από τους ορθοδόξους όλου του κόσμου, ως επέκταση και προέκταση της Κυριακής της ορθοδοξίας.

Ο Άγιος Γρηγόριος γεννήθηκε το 1296 από γονείς ενάρετους, τον Κωνσταντίνο και την Καλλονή, στην Κωνσταντινούπολη. Ο πατέρας του ήταν συγκλητικός και κατόπιν έγινε μοναχός. Όταν κοιμήθηκε ο πατέρας του ο Άγιος Γρηγόριος ήταν μόλις επτά (7) ετών. Εκτός από το θείο χάρισμα της ευφυΐας έδειξε και σπάνια επιμέλεια, ώστε σε μικρό διάστημα να έχει συγκεντρώσει στον εαυτό του κάθε λογής επιστήμη και γνώση. Σπούδασε φιλοσοφία και θεολογία και σε ηλικία είκοσι (20) ετών έγινε θαυμαστός από του μεγάλους σοφούς της εποχής του. Αυτός όμως αφιερώνει τον εαυτό του στο Θεό. Το σκοπό του να αφιερωθεί στο Θεό τον εξομολογείται στη μητέρα του Καλλονή. Εκείνη δόξασε το Θεό για την απόφασή του κι έπεισε και τα άλλα τέσσερα παιδιά της να ακολουθήσουν το παράδειγμα του Γρηγορίου. Έτσι, αφού πρώτα χάρισαν τα υπάρχοντά τους στους φτωχούς, η μητέρα με τις δυο κόρες μπήκαν σε γυναικείο μοναστήρι, τα δε δυο άλλα αδέρφια τα πήρε ο Γρηγόριος μαζί του στο Άγιο Όρος.

Ο Άγιος Γρηγόριος συνοψίζει τη διδασκαλία των προγενέστερων πατέρων και είναι προσωπικά γνώστης του Θαβωρείου φωτός, οπότε μιλά για τη δόξα και τη χάρη του Τριαδικού Θεού εξ ίδιας βιωματικής εμπειρίας. Η αντιμετώπιση από το Γρηγόριο της παπικής αίρεσης του Βαρλαάμ, περί κτιστών ενεργειών του Θεού και κτιστής θείας Χάρης, αποτελεί το ασφαλές πρότυπο της ορθόδοξης στάσης έναντι των παπικών.

Δίδαξε ενώπιον της ιερά Συνόδου, που έγινε επί βασιλείας Ανδρονίκου Δ΄ του Παλαιολόγου και παρουσία του κακόδοξου Βαρλαάμ, ότι ο Θεός δεν είναι αμέθεκτος, αλλά μεθεκτός. Την ουσία του Θεού ουδείς ουδέποτε θα δει, τις άκτιστες όμως ενέργειες του Θεού μπορούμε να κοινωνήσουμε, κάτω από κατάλληλες πνευματικές προϋποθέσεις. Αυτές δηλαδή αποτελούν το μέσον και τη γέφυρα, που συνδέει τον άκτιστο Θεό με τα κτίσματα. Άλλο η ουσία του Θεού και άλλο οι θείες ενέργειές Του.

Η ορθόδοξη πατερική διδασκαλία για τις άκτιστες ενέργειες του Θεού, που εκφράστηκαν από τον Άγιο Γρηγόριο, κατοχυρώθηκε συνοδικά στην 9^η Οικουμενική Σύνοδο (1341-1343), που έγινε στην Κωνσταντινούπολη. Σημειωτέον πως η παπική αίρεση του Βαρλαάμ περί κτιστών ενεργειών του Θεού και κτιστής θείας Χάρης, που αποτελούν μέχρι σήμερα το κύριο παπικό δόγμα, είναι ένα από τα μεγάλα εμπόδια στις συνομιλίες για την ένωση των Εκκλησιών.

Τα 1343 φυλακίστηκε από τους Οθωμανούς και το 1344 καταδικάστηκε σε ακοινωνησία! Απελευθερώθηκε το 1344 και από το 1347 μέχρι το 1359, χρονολογία κοίμησής του, διετέλεσε Αρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης.